

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació i
Formació Professional
Institut Arraona

CAMINS DE NIT I BOIRA

Preserva la memòria per construir el futur

1. Presentació

Els **genocidis, persecucions, exilis i abusos de poder** contra minories ètniques, religioses o culturals són el punt de partida d'aquest projecte que vol sacsejar consciències. L'ascens d'**Adolf Hitler** a l'Alemanya de 1933 va obrir una ferida profunda a la història contemporània, marcada per l'horror de l'**Holocaust** i la devastació de la **Segona Guerra Mundial**.

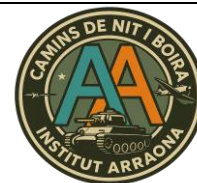
El **Departament d'Humanitats**, amb la col·laboració d'altres departaments de l'**Institut Arraona**, hem impulsat un projecte transversal que porta per nom **Camins de Nit i Boira**. El seu objectiu és clar: que l'alumnat entengui i valori la importància de preservar la **memòria històrica**, per esdevenir **ciutadans crítics, conscients i compromesos** amb la societat del present i del futur.

Treballar a l'aula el llegat històric, cultural i social no és només un exercici acadèmic; és una eina poderosa per ajudar l'alumnat a comprendre **els esdeveniments que han forjat la nostra identitat col·lectiva**. Per això, hem dissenyat un **itinerari educatiu únic**, que comença a 4t d'ESO i culmina a 2n de batxillerat, que converteix cada pas en una experiència significativa.

La finalitat d'aquest projecte no és únicament transmetre coneixements, sinó també **enfortir els valors democràtics** i la consciència de la necessitat de mantenir viva la memòria històrica. Volem que l'alumnat entengui que sense memòria no hi ha identitat, i sense identitat no hi ha futur.

El nostre compromís és crear un **aprenentatge vivencial** que connecti amb els interessos i emocions de l'alumnat, perquè sabem que l'experiència és clau en la construcció del coneixement.

Camins de Nit i Boira és un projecte viu, en evolució constant. Cada curs l'enriqueixim amb noves reflexions, metodologies i experiències, apostant per la **interdisciplinarietat i la codocència** com a eines transformadores. És més que un projecte d'humanitats: és un **segell d'identitat de l'Institut Arraona**, i volem que continuï sent un referent educatiu i social.

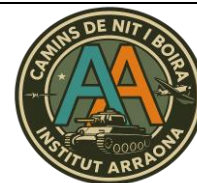
2. Objectius generals

- Obtenir una major comprensió del passat en relació amb l'Holocaust i altres genocidis al món.
- Commemorar les víctimes de l'Holocaust i altres genocidis mundials.
- Visitar alguns dels principals escenaris reals de memòria històrica.
- Conèixer la diversitat de diferents pobles d'Europa, quines característiques i reivindicacions tenen.
- Analitzar les responsabilitats de les potències en les guerres mundials.
- Comprendre les repercussions del Tractat de Versalles i la importància de construir una pau justa.
- Analitzar els sistemes d'adoctrinament, particularment del jovent.
- Conèixer i comparar els llocs de repressió dels règims soviètic i nazi.
- Explicar l'impacte de l'ocupació nazi en les societats occidentals.
- Detenir les mentides dels qui neguen l'holocaust avui i demà.
- Prevenir altres genocidis.
- Entendre de manera contextualitzada els sentiments que poden experimentar les persones exiliades o deportades.

3. Sabers de les diferents àrees curriculars

A continuació presentem els **sabers i continguts clau de les diferents àrees curriculars**, que participen en aquest projecte.

- **Història del Món Contemporani:** Nacionalismes, la Gran Guerra, auge dels totalitarismes, la Segona Guerra Mundial i la Guerra Freda.
- **Història, Holocaust i Cinema:** Estudi de l'holocaust amb una mirada cinematogràfica.
- **Història d'Espanya:** Guerra Civil i el món de l'exili dels republicans espanyols.
- **Llengua i Literatura Catalana i Castellana:** Literats i personalitats a l'exili i aplicació de la llengua en relació amb el continguts històrics.
- **Llengua Estrangera:** Vocabulari bàsic en anglès relacionat amb els sabers històrics i aplicació al territori.
- **Segona Llengua Estrangera:** Cultura de la segona llengua estrangera (Alemany, Francès i Italià) relacionada amb els sabers històrics i aplicació en el territori.
- **Matemàtiques:** Operacions i càlculs aplicats a les matemàtiques socials.
- **Biologia:** La medicina aplicada al servei del Tercer Reich.
- **Dibuix Tècnic:** Urbanisme del Tercer Reich.
- **Filosofia:** Valors, ciutadania i drets.

4. Competències específiques de l'àmbit social

- **Competència específica 1**

Identificar, seleccionar, organitzar i avaluar críticament informació, contrastant-ne la fiabilitat per resoldre preguntes plantejades de forma autònoma i crear continguts relacionats amb les Ciències Socials.

- **Competència específica 2**

Aplicar els aprenentatges de manera integrada i les diverses formes de raonament pròpies de les ciències socials, per interpretar els problemes socials rellevants i plantejar alternatives cercant i utilitzant les estratègies adequades, analitzant críticament les solucions reformulant el procediment, si calgués.

- **Competència específica 3**

Identificar i fer servir les idees, evidències, arguments científics que sustenten l'explicació de fenòmens i processos relacionats amb les CS per adoptar una posició i interpretació personal basada en criteris científics i plantejaments ètics.

5. Metodologia.

Segons aquests objectius, sabers, competències i els valors transversals i intemporals afegits, aquest projecte treballa un paquet d'activitats relacionades amb la memòria històrica. **La metodologia que apliquem a les aules** pretén estimular als alumnes el pensament, les argumentacions, i les reflexions entre el passat i el present, anant més enllà d'un passat històric explicat empíricament, perquè arribin a connectar la seva realitat amb una disciplina que sovint queda lluny del seu món.

Des de fa anys, el nostre Institut participa i coopera, amb diferents entitats de memòria històrica, locals, estatals i d'àmbit europeu. També participem en les xerrades que ens ofereixen els Amicals (Mauthausen, Buchenwald...) amb l'objectiu de sensibilitzar l'alumnat a viure amb els valors indispensables per a la convivència i el respecte a les persones. Ho fem de la manera següent:

- Conferències i treball a l'aula.
- Exposicions i activitats diverses el Dia Internacional de Commemoració en Memòria de les víctimes de l'Holocaust (27 de gener) i l'Exili i la Deportació (5 de febrer).
- Lectures relacionades amb la temàtica dins del Pla Lector de centre.
- Tutorització de treballs de recerca de temàtica memorialista i presentació a premis.
- Activitats de Ciutat i Escola (itinerari llambordes a la ciutat de Sabadell, visita i conferència als Museus de la ciutat relacionades amb la temàtica...)

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació i
Formació Professional
Institut Arraona

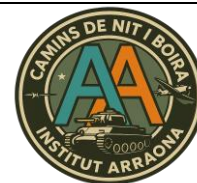
CAMINS DE NIT I BOIRA

D'acord amb l'objectiu general número tres que pretén fer visitar a l'alumnat escenaris reals de memòria històrica aquest projecte aplicarà també una **metodologia de treball de camp fora de les aules**. Avui dia hi ha nombrosos espais arreu de Catalunya, Espanya i, sobretot Europa que ofereixen la possibilitat de visitar museus, camps de batalla i edificacions que se sostenen tot i l'impacte de les guerres. L'interès per conèixer-ne la història i visitar-los creix any rere any. Visitar un camp de batalla, una bateria de guerra, un refugi antiaeri, un camp de concentració o extermini... són experiències per recordar tota la vida. Llocs on viure i reviure la història recent d'Europa, Espanya i Catalunya, entendre-la i fer que res semblant torni a succeir.

Aquest projecte d'estudi s'ha completat en els darrers cursos amb visites a diferents escenaris de l'horror: Sachsenhausen, Alemanya (2012); Auschwitz, Polònia (2013); Dachau i Mauthausen, Alemanya i Àustria (2014); i el gulag Perm-36, Federació Russa (2015), Museu Memorial de l'Holocaust, Washington (2016), Ravensbrück i Prora, Alemanya (2017), Theresienstadt, Praga (2018), Tour del III Reich (2019), Ribesaltes, França (2022), Tour del III Reich (Alemanya, Praga, Polònia 2023), Tour de la II GM (Països Baixos, Bèlgica i França 2024), i Tour del III Reich (Baviera, Àustria i Txèquia 2025).

La proposta de sortides i viatges fora de l'aula és la següent:

- **A 4t d'ESO** a Ciències Socials treballarem en profunditat la **Guerra Civil Espanyola** i les seves conseqüències sobre la població amb testimonis de víctimes represaliades durant el conflicte i la dictadura franquista. Dintre d'aquest marc curricular, i seguint el desenvolupament competencial, social i transversal, creiem convenient que els alumnes visitin la **Catalunya Nord** perquè recreïn l'exili republicà de Catalunya a França a través de les principals rutes de l'exili. El recorregut proposat s'inicia a Cotlliure, amb una aturada a les restes del camp de concentració d'Argelers i acaba a l'edifici de la Maternitat d'Elna, institució humanitària avui reconvertida en museu. Considerem que és importants que l'alumnat de 4t d'ESO faci aquesta sortida perquè molts ja no continuaran el seu aprenentatge al centre, i és important que visquin aquesta experiència.

- **A 1r i 2n de Batxillerat** l'alumnat cursa matèries d'història (Història del Món Contemporani, Holocaust, Història i Cinema i Història d'Espanya) adquireixen els coneixements curriculars sobre el període d'entreguerres, analitzant l'ascens del feixisme al continent europeu i les seves conseqüències sobre determinats grups de població. L'exili, la deportació i l'extermini patit per la població jueva i altres col·lectius, representen un dels episodis més obscurs de la història contemporània europea.

Al batxillerat fem dues rutes per diferents països d'Europa relacionats amb la temàtica: el Tour del III Reich amb visites a països com **Alemanya, Àustria, Txèquia i Polònia** i el Tour de la Segona Guerra Mundial, **França, Bèlgica i Alemanya**.

Per aquest motiu, considerem que la visita a un camp de concentració o d'extermini en territori europeu és una de les millors maneres de poder complementar els coneixements adquirits a l'aula. Conèixer de primera mà els escenaris dels fets històrics que analitzem a l'aula fa que els alumnes desenvolupin una empatia històrica i una sensibilitat que els enriqueix com a persones i els fa més coneixedors de la seva realitat.

